

Svensk Betong

Miljödepartementet: m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: christoffer.sheats@regeringskansliet.se
emma.m.sjoberg@regeringskansliet.se
m.rattssekretariatet@regeringskansliet.se

Stockholm den 3 september 2021

Svensk Betong svar på remiss M2021/01600 Promemorian Regeringsprövning av kalkstenstäcker i undantagsfall

Föreningen Svensk Betong är branschorganisation för företag som tillverkar fabriksbetong, utövar betongpumpning samt företag som tillverkar och/eller monterar betongprodukter. Medlemsföretagen finns över hela Sverige och bidrar till sysselsättning och samhällsutveckling på många orter i landet. Totalt omsätter betong- och cementindustrin cirka 30 mdkr per år och sysselsätter nästan 9 000 personer.

Sammanfattning

Svensk Betong har tagit del av rubricerad remiss och tillstyrker förslaget om att införa en möjlighet till regeringsprövning av kalkstenstäcker i undantagsfall. Detta med anledning av den uppkomna situationen med risk för cementbrist då Cementa ABs ansökan om täktillstånd vid Slite på Gotland avvisades av Mark- och miljöverdomstolen den 6 juli. Men vi konstaterar samtidigt att förslaget i promemorian endast utgör en delåtgärd när det kommer till att långsiktigt säkra tillgången på cement och betong i Sverige samt undvika byggkris inom en snar framtid. Regeringen behöver därför skyndsamt fatta beslut som säkerställer långsiktiga förutsättningar för att bedriva kalkstensbrytning och cementtillverkning i Sverige.

Svensk Betong ansluter sig till remissvaren från Svemin, Svenskt Näringsliv, Industrierbetgivarna och Byggföretagen. Utöver vad som anförs av dessa framför Svensk Betong följande:

Betydande risk för konsekvenser

Svensk Betong instämmer i den konsekvensbeskrivning som framförs i promemorian där det bedöms att en nedstängning i Slite med efterföljande cementbrist medför "... negativa effekter för byggande i både privata och offentliga projekt, sysselsättning och BNP".

I den konsekvensanalys som Svensk Betong lämnade in till regeringen den 14 juli klargörs att det finns begränsade möjligheter att på kort sikt finna alternativa sätt för att ersätta hela den volym cement som produceras i Slite. I analysen framgår att möjligheterna att ställa om till import av

Svensk Betong

cement istället för produktion i Slite bedöms ta minst två till tre år. Detta med anledning av begränsad tillgång på cement i närområdet och Europa, logistiksystem som behöver anpassas samt ledtider för provning och testning som krävs för kvalitetssäkring av cement och betong. Med största sannolikhet innebär en omställning till import av cement istället för inhemsk produktion, att Sverige blir beroende av länder som Turkiet, Algeriet och Kina.

Byggföretagens beräkningar av konsekvenserna visar på risk för varsel på upp mot trehundra tusen personer och investeringsbortfall på över 20 mdkr per månad då Cementa ABs nuvarande tillstånd i Slite löper ut den 31 oktober i år. Detta då cementproduktionen i Slite står för upp emot 75 procent av den cement som används i Sverige. Gruvnäringen drabbas också då cement är viktigt material för att säkra arbetsmiljö och produktivitet. Vilket ger påverkan ut i övriga samhället.

Svensk Betongs konsekvensanalys har bekräftats av regeringens egna analyser genomförda av Ramböll och Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU). SGU skriver i sin rapport att *"De samhällsekonomiska, miljömässiga och sociala konsekvenserna som ett snabbt stopp för verksamheten i Slite innebär är mycket stora."* SGU konstaterar också i sin rapport att det är orealistiskt att ersätta den gotländska kalkstenen med sten från andra täkter i Sverige, eller genom import. Dels på grund av stora samhällskonsekvenser, dels att Sveriges globala klimatavtryck skulle öka och göra oss beroende av andra länder för försörjning av samhällsviktiga insatsvaror.

Förslagets utformning

Med anledning av ovan anförda konsekvenser av ett produktionsstopp i Slite är det välkommet och nödvändigt att regeringen vidtar åtgärder för att motverka dessa konsekvenser.

Förslaget i promemorian syftar i praktiken till att ge regeringen möjlighet att ge en tidsbegränsad förlängning av giltighetstiden för Cementa ABs nuvarande täktillstånd i Slite. Detta för att ge möjlighet att bryta ur kvarvarande volymer kalksten som omfattas av nuvarande tillstånd. Med hänsyn till det som framförs ovan om konsekvenserna konstateras att promemorians förslag därmed endast är att betrakta som en akut delåtgärd som inte undanröjer risken för byggkris då det handlar om en begränsad mängd kalksten. Regeringen behöver därför skyndsamt fatta kompletterande beslut som säkerställer långsiktiga förutsättningar för att bedriva kalkstensbrytning och cementtillverkning i Sverige.

Även om förslaget i promemorian endast är att betrakta som en delåtgärd är det viktigt att det ges rimliga förutsättningar tidsmässigt för en flexibel och effektiv brytning av den kvarvarande mängden kalksten inom nuvarande tillstånd.

Betong för samhällsutveckling och klimatomställning

De senaste 10 åren har Sverige haft en stark befolkningsökning. Det kräver samhällsutveckling med nya bostäder, infrastruktur, skolor samt anläggningar för vatten- och avlopp, energiförsörjning etc. Parallellt pågår en klimatomställning, där vi arbetar för minskad klimatpåverkan i vår byggda miljö sett ur ett livscykelperspektiv.

Svensk Betong

Betong är ett naturligt material med många goda hållbarhetsegenskaper som tack vare dess breda användningsområde finns i nästan alla byggnadsverk. Betong tillverkas av berg, grus, vatten och bindemedel. Cement tillverkad av kalksten utgör grund som betongens bindemedel. Betong har lagt grunden till vårt moderna samhälle och dess egenskaper har gjort det till världens mest använda material. När vi bygger handlar det om rätt material på rätt plats utifrån ett livscyelperspektiv. Men för många konstruktioner är betong det enda alternativet ur kvalitets- och beständighetsynpunkt.

Betong som material utvecklas ständigt med fokus på ökad hållbarhet och minskad klimatpåverkan. Arbetet utgår från den färdplan för klimatneutral betong som tagits fram inom ramen för Fossilfritt Sverige. Branschens klimatomställning vilar på en mängd åtgärder som alla syftar till en mer resurseffektiv användning av betong och cement för begränsad klimatpåverkan. För att minska betongens klimatpåverkan kan delar av cementen ersättas med alternativa bindemedel som slagg och flygaska, vilka är restprodukter från andra industriella processer. Redan idag finns denna klimatförbättrad betong med halverad klimatpåverkan på marknaden. Dessa alternativa bindemedel kan dock inte ersätta cementet fullt ut. Cement och kalksten kommer fortsatt att vara viktiga råvaror för tillverkning av betong under överskådlig tid. En annan viktig del i utvecklingen för att nå klimatneutral betong är den planerade satsning som Cementa AB aviserat för att utveckla produktionen i Slite till världens första klimatneutrala cementfabrik senast 2030. Satsningen riskerar nu att försenas eller till och med utebli om inte långsiktiga förutsättningar kan ges för tillstånd och produktion.

Betong utgör ett viktigt grundmaterial för att bygga Sverige hållbart och skapa den välfärd som efterfrågas i dagens moderna samhälle. Betong och cement är därmed förutsättning för att klara samhällsutveckling och klimatomställningen, där många färdplaner inom en rad branscher är beroende av betong för att nå sina mål.

Tillståndsprocesser som ger långsiktiga förutsättningar

Ska Sverige klara den omställning som krävs och nå uppsatta klimatmål behöver industrin ges långsiktiga förutsättningar för investeringar och utveckling. Med hållbar råvaruförsörjning som ger möjlighet att bryta de mineral och tillverka de material som krävs och det behöver säkerställas stabil energiförsörjning. Det kräver reformerade tillståndsprocesser som är förutsägbara, inte drar ut på tiden och som också tar hänsyn till samhällsperspektivet och klimatomställningen.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Malin Löfsjögård på malin.lofsjogard@svenskbetong.se eller 08-762 62 16.

För Svensk Betong

Malin Löfsjögård, VD